

Svensk Folketype-Udstilling.

I Foraaret 1918 udsendte nogle akademiske Foreninger i Uppsala et almindeligt Opraab i Sverrig med Anmodning om at indsamle svensk Folketypemateriale. Det var Foreningernes Hensigt senere at ordne Udstillinger paa forskellige Steder i Sverrig med det Formaal at belyse det svenske Folks Udseende og Racebestanddele. Ophavsmanden til dette Forslag var Docent i Racebiologi og medicinsk Arvelighedsforskning ved Uppsalas Universitet, Dr. med. Herman Lundborg der har gjort sig bekendt i vide Kredse, saavel i Sverrig som i Udlandet ved sine racebiologiske Forskninger. Denne Plan blev mødt med megen Forstaaelse. Yngre Akademikere i Uppsala, Forskere, Kunstnere, Fotografer m. fl. begyndte at virke for Sagen, og i Marts 1919 var der indkommet saa rigeligt Materiale, at en Udstilling kunde afholdes i Stockholm. Blade af alle Partier interesserede sig for den, og Publikum besøgte i stort Tal Udstillingen. (I nogle faa Uger ca. 20,000 Personer). Der afholdtes daglig Demonstrationer af Docent Lundborg og hans Medhjælpere. Samtidig ordnedes en Serie Forelæsninger om svenske Racespørgsmaal, hvori deltog de bedste Fagmænd paa dette Omraade: Professorerne Montelius, Fürst, Hultkrantz og Docent Lundborg. Under Udstillingen indgik der fra forskellige Steder i Landet Anmodning om at gøre Udstillingen ambulant, hvilket ogsaa skete. Den flyttedes fra Stockholm til Uppsala, hvor Interessen for den viste sig at være endnu stærkere, idet ca. 40 % af Byens voksne Befolkning besøgte den. Derpaa kom Turen til Gävle, Visby og nu i Efteraaret Göteborg — overalt med samme gode Resultat.

Hvorledes skal man forklare sig dette mærkelige Resultat? Det er klart, at de to sidste Aartiers biologiske Forskning nu begynder at sætte Frugt. De gamle Anskuelser viger og efterfølges af nye, der lægger Beslag paa Opmærksomheden. Biologer og Læger har i de senere Aar drevet et ivrigt Oplysningsarbejde i Norden i den Hensigt at sætte Almenheden ind i vigtige Spørgsmaal, hvormed den moderne Arvelighedsforskning beskæftiger sig Gennem populære Foredrag og Skrifter har man søgt at udrydde de Fordomme, der hviler næsten over alt, hvad der hedder Arvelighed. Det gælder i særlig Grad den indgroede Opfattelse, at erhvervede Egenskaber gaar i Arv. Denne i Aarhundreder hyldede Anskuelse er imidlertid bleven kuldkastet af den eksperimentale Arvelighedsvidenskab. I dette Rydningsarbejde er det kraftigste Tag taget af Professor W. Johannsen i København, idet han opstillede de betydningsfulde Begreb Genotype og Fenotype — Anlægstype og Særtype. Den første indbefatter et Individts samtlige Arveanlæg, og den sidste dennes Reaktion mod Yderverdenen. Først efter at denne Adskillelse blev gjort, har Racebiologien kunnet tage Fart. Denne Forskningsgrens Opgave er at undersøge de Forhold, arvelige og ikke-arvelige, som paavirker et menneskeligt Individ. Nu staar det alle klart, hvor vigtigt det er, at en Landmand kun saar saadanne Sædsorter, der gennem Forædling kan drives op til at give det størst mulige Udbytte. Det falder ingen driftig Jordbruger ind at tilsaa sine Marker med de

gamle sparsomt givende Sorter. Dette Forhold er tydeligt for enhver. Derimod er Forstaaelsen ikke lige saa stor, naar Materialet udgøres af Mennesker, og dog følger disse ganske samme Lovs som Væksterne og Dyrene.

Forinden man kan opnaa den Raceforbedring, Racebiologerne attraar, er det imidlertid nødvendigt at faa en indgaaende Kendskab til de forskellige Elementer, der danner et Folk. Man maa med andre Ord foretage en racebiologisk Invention af vort Land for at faa Rede paa de ulige Typer og deres kvalitative Værdi. Som et Led i disse Bestræbelser er den svenske Folketype-Udstilling fremkommen.

Udstillingen omfatter syv Afdelinger. I den I. vises antropologiske Kort og Diagrammer samt en Del Buster af Dr. G. Backmann. II viser forskellige Racegrupper i Sverrig, saaledes Overklasses typer, Typer fra forskellige Landskaber: Finner og Lapper i Sverrig, svenske Jøder, Vallonætlinger, Sigøjnere, Tattere, Vagabonder og Forbrydere. III. Sociale Grupper: Arbejdere, Studenter og Studiner, Sygeplejersker, Læger og medicinske Forskere, Professorer i Uppsala og Stockholm, højere Civilebedsmænd: Biskopper, højerestaaende Militære. IV. Kendte svenske Mænd og Kvinder. V. Slægtsgrupper: Slægterne: Aurivilius, De Geer af Finspaang (oprindelig Vallonslægt, tilflyttet i Aar 1600 fra Holland) Forsell, Fries, Fürst, Holmgren, Josephsson, Key, Petró, Retzius-Hiërta, Santesson-Lovén, Aangström. De er ordnet familievist med udførlige Slægttavler. VI. Folketyper fra Svensk-Finland og Runo. VII. Kunstneriske Bidrag fra forskellige Steder.

Udstillingens fornemste Opgave er at vise, at det dyrebareste, vort Land ejer, er Folkematerialet. Man skulde synes, at den Sag var den soleklarest af alle. Men tværtimod lærer imidlertid Erfaringen os, at Indsigt heri er særdeles brøstfældig. Mange mener, at et Folk er uforanderligt fra den ene Generation til den anden. Men det er en Vildfarelse blandt de mange, som Arvelighedsvidenskaben maa rydde bort. En Sædsort kan forædles gennem Forplantning og Kombination af forskellige Egenskaber; men hygger man paa daarlige Egenskaber, indtræffer nødvendigvis en Forværring, som under ugunstige Forhold kan øventyre Sortens Bestand. Det er ganske paa samme Maade med Menneskene.

I Forbindelse med Udstillingen er følgende Arbejder bleven udgivet: 1 Svenska folktyper (Billedgalleri ordnet efter racebiologiske Principper og forsynet med en orienterende Oversigt af Docent Herman Lundborg. Med mindst 600 Billeder og 5 Plancher i Farvetryk. Udkommer i ca. 5 Hefter. Stockholm, A. E. Hasse, W. Tullbergs Förlag. 2 Racespørgsmaal i moderne Belysning med særligt Hensyn til det svenske Folk. Populær Afhandling med Tekstfigurer og et Kort udgivet under Medvirksomhed af Fagmænd af Docent Herman Lundborg. Stockholm, P. A. Norstedt & Sønens Förlag.

Robert Larsson,
Lund.